

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO – 4110-001-02/2014

R/14/012

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań

T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01

lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli R/14/012 – Działania administracji rządowej i samorządowej w zakresie przeciwdziałania niszczeniu dróg samorządowych przy budowie autostrad i dróg ekspresowych (kontrola rozpoznawcza).

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler Piotr Białka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91051 z dnia 12 stycznia 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-2)

Jednostka kontrolowana Urząd Gminy w Rokietnicy, ul. Gołęcińska 1, 62-090 Rokietnica (dalej: Urząd)

Kierownik jednostki kontrolowanej Wójt Gminy Bartosz Derech

(dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Urzędu w zakresie przeciwdziałania niszczeniu dróg samorządowych przy budowie autostrad i dróg ekspresowych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując powyższą ocenę NIK uwzględniła działania Gminy Rokietnica w zakresie podpisania porozumień z wykonawcami robót, służące ochronie dróg gminnych, a także wyegzekwowanie naprawy tych dróg użytkowanych przy budowie drogi ekspresowej S11 (dalej: S11). Na ocenę pozytywną zasługują również działania w zakresie zabezpieczenia dróg gminnych przed degradacją i nadmiernym użytkowaniem przez pojazdy wykorzystywane przy budowie S11. Urząd na bieżąco monitorował stan techniczny odcinków dróg gminnych eksploatowanych przy budowie tej drogi i zgłaszał wykonawcom przypadki zniszczeń i uszkodzeń oraz egzekwował ich naprawy. Współdziałał też z Oddziałem Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Poznaniu (dalej: Oddział GDDKiA) w zakresie realizacji budowy drogi S11, już od etapu planowania jej przebiegu.

NIK negatywnie ocenia sprawowanie nadzoru nad zarządzaną siecią dróg gminnych, w szczególności nieprzeprowadzanie kontroli okresowych dróg i brak dokumentowania prowadzenia objazdów dróg.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Monitorowanie przez zarządcę dróg stanu zniszczeń dróg gminnych.

1.1. Działania w zakresie właściwego stanu technicznego gminnej sieci drogowej.

Opis stanu
faktycznego

W latach 2012-2014 Wójt Gminy Rokietnica zarządzał siecią dróg o długości ponad 190 km (z czego około 95% stanowiły drogi publiczne).

(dowód: akta kontroli str. 41-48, 203)

Urząd prowadził książki drogi, o których mowa w § 10 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom² (dalej: rozporządzenie w sprawie ewidencji), lecz były one niekompletne. Dla wszystkich zarządzanych odcinków dróg książki drogi były założone w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 49-97)

Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach³, (dalej: rozporządzenie w sprawie informacji), Urząd terminowo przekazał Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: GDDKiA), informację o sieci dróg publicznych będących w zarządzie Gminy, za rok 2012. W informacji tej podano dane zgodne z ewidencją dróg prowadzoną w Urzędzie. Danych tych nie przekazano za 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 98-109, 198)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zarządca dróg nie sporządził projektu planu rozwoju sieci dróg określonego w art. 20 pkt 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁴ (dalej: ustawa o drogach).

Zastępca Wójta wyjaśnił, że zarządca dróg nie posiada opracowanego projektu planu rozwoju sieci drogowej, ponieważ zostały opracowane inne dokumenty, określające kierunki rozwoju sieci drogowej na terenie gminy:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rokietnica zatwierdzone uchwałą Rady Gminy Rokietnica nr XI/72/2011 z dnia 27 czerwca 2011 r.,
- Strategia Rozwoju Gminy Rokietnica na lata 2014-2020 przyjęta uchwałą Rady Gminy Rokietnica nr LI/456/2014 z dnia 30 czerwca 2014 r.,
- projekt Programu Budowy Dróg w Gminie Rokietnica, określający szacunkowe koszty oraz prognozowane terminy realizacji poszczególnych inwestycji w zakresie przebudowy dróg gminnych (z 2007 r.).

² Dz. U. z 2005 r. Nr 67, poz. 582

Powyższe dokumenty, zdaniem NIK, nie stanowią jednak planu rozwoju sieci dróg, zgodnie z art. 20 pkt 1 ustawy o drogach publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 195, 19-40, 199-202)

2. W latach 2012-2014 Urząd nie prowadził rocznych i pięcioletnich kontroli okresowych dróg gminnych. Działania takie stanowiły naruszenie przepisów art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane⁵ oraz art. 20 pkt 10 ustawy o drogach publicznych.

Zastępca Wójta wyjaśnił, że rozbudowana sieć drogowa oraz ograniczone możliwości finansowe Gminy nie pozwalają realizować wszystkich obowiązków wynikających z art. 20 ustawy o drogach publicznych, w tym m. in. przeprowadzania okresowych kontroli stanu dróg. Nie oznacza to jednak, że zarządca nie prowadzi żadnej kontroli stanu dróg gminnych w obszarze administracyjnym Gminy. Każdorazowo w przypadku wystąpienia warunków atmosferycznych mogących wpływać znacząco na pogorszenie stanu nawierzchni (długotrwałe opady deszczu, silne ulewy, okres zimowy, itp.), pracownicy Urzędu przeprowadzają objazdy dróg, będących w nienajlepszym stanie technicznym, w celu określenia konieczności przeprowadzenia interwencyjnych działań naprawczych. Przed rozpoczęciem robót związanych z corocznym bieżącym utrzymaniem dróg gminnych prowadzone są kontrole stanu technicznego zarządzanej sieci drogowej, aby określić miejsca oraz rodzaje uszkodzeń i właściwie zaplanować roboty naprawcze, uwzględniając przy tym ograniczone środki przeznaczone na ten cel w budżecie Gminy oraz znaczenie komunikacyjne poszczególnych odcinków dróg wymagających naprawy. Należy przy tym zaznaczyć, że pracownicy Urzędu mają odpowiednie przygotowanie merytoryczne w zakresie dróg, wynikające z wieloletniego doświadczenia zawodowego, wykształcenia kierunkowego, oraz także posiadanych uprawnień budowlanych w specjalności drogowej. Ponadto Zastępca Wójta podał, że zamierza w bieżącym roku zlecić firmie zewnętrznej przeprowadzenie okresowych kontroli dróg zgodnie z zapisami art. 20 pkt 10 ustawy o drogach publicznych oraz art. 62 ust. 1 pkt. 1 lit. a ustawy Prawo budowlane.

(dowód: akta kontroli str. 196, 199-202)

3. W prowadzonych książkach dróg, nie zostały podane m.in. osoby upoważnione do prowadzenia zapisów w przedmiotowych książkach.

NIK wskazuje, że obowiązkiem zarządcy dróg jest rzetelne prowadzenia książek drogi, których wzór, a więc i wymagania co do treści, został określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie ewidencji.

(dowód: akta kontroli str. 49-97)

4. Zarządca dróg nie prowadził dziennika objazdów dróg gminnych, co stanowiło naruszenie § 11 rozporządzenia w sprawie ewidencji. W wyjaśnieniach Zastępca Wójta podał, że spowodowane to było ograniczonym składem osobowym Referatu Inwestycji i Infrastruktury Urzędu, jednostki odpowiedzialnej za utrzymanie dróg gminnych. Wskazał jednocześnie, że jednostka ta prowadzi objazdy i monitoring stanu technicznego dróg, na podstawie którego planowane są działania remontowe. Większość dróg na terenie Gminy Rokietnica stanowią drogi o nawierzchni

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 ze zm.

gruntowej lub tłuczniowej, których stan techniczny jest w głównej mierze uzależniony od panujących warunków atmosferycznych i zmienia się w zależności od pory roku. Pracownicy Urzędu Gminy przeprowadzają każdorazowo objazd dróg, których zły stan jest zgłaszany przez ich użytkowników (np. osobiście, telefonicznie lub e-mailem). Jeżeli stan techniczny drogi uniemożliwia przejazd lub zagraża bezpieczeństwu użytkowników zlecane są bieżące naprawy interwencyjne. Ponadto w okresie wiosennym prowadzone są objazdy większości dróg gminnych i na ich podstawie określa się zakres działań związanych z planowanymi robotami utrzymaniowymi (równanie nawierzchni, profilowanie nawierzchni, umocnienie nawierzchni tłuczniami, remonty częściowe nawierzchni bitumicznych, czyszczenie elementów kanalizacji deszczowej, itp.), które realizowane są od wiosny do jesieni. Podczas objazdów dróg sporządzane są odrębne notatki oraz wykonywana jest dokumentacja fotograficzna odcinków dróg będących w złym stanie technicznym.

Działania powyższe powinny być, zgodnie z wymaganiami § 11 rozporządzenia w sprawie ewidencji, odnotowywane w dzienniku objazdu dróg, którego prowadzenie jest obowiązkiem zarządcy drogi.

(dowód: akta kontroli str. 195, 199-202)

5. Urząd nie przekazał GDDKiA, informacji o sieci dróg publicznych będących w zarządzie Gminy za 2013 r. do czego zobowiązany był na podstawie § 2 rozporządzenia w sprawie informacji.

W wyjaśnieniach Zastępcy Wójta podał, że w związku ze zmianami kadrowymi w Referacie Inwestycji i Infrastruktury⁶, które wystąpiły na przełomie 2013 i 2014 r., zarządca drogi nie sporządził i nie przekazał do GDDKiA rocznej informacji o sieci dróg publicznych za 2013 r. Przyjęty przez GDDKiA stan dróg za 2013 r. wg stanu za rok 2012 r. nie odbiega znacząco od rzeczywistego stanu sieci drogowej na koniec 2013 r. Obecnie zarządca dróg gminnych opracowuje aktualizację rocznej informacji o sieci dróg publicznych wg rzeczywistego stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. Przedmiotowa informacja zostanie wysłana do GDDKiA do końca marca 2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 198-202)

1.2. Zapewnienie bezpieczeństwa lokalnego ruchu drogowego w trakcie budowy drogi ekspresowej.

Opis stanu
faktycznego

Dla dróg gminnych wykorzystywanych przy budowie drogi S11 nie ustalano stałych organizacji ruchu. Podczas wykonywania poszczególnych etapów robót opracowywane były przez wykonawców i wprowadzane na drogach projekty tymczasowej organizacji ruchu na czas wykonania robót. Informacje o wprowadzonych tymczasowych organizacjach ruchu były przesyłane do Urzędu przez wykonawców robót. Urząd uzgodnił z wykonawcami robót budowlanych trasy dojazdu drogami gminnymi do budowanej drogi ekspresowej S11. W porozumieniach, wskazanych w pkt 1.3 niniejszego wystąpienia, Gmina wyraziła zgodę na przewóz materiałów i sprzętu wskazanymi drogami.

(dowód: akta kontroli str. 212-237)

⁶ od połowy 2012 r. do końca 2013 r. - choroba Kierownika Referatu; wiosna 2013 r. - zmiana personalna na stanowisku podinspektora ds. ewidencji dróg i nieruchomości oraz realizacji inwestycji drogowych i uzbrojenia terenu; początek 2014 r. - zmiany organizacyjne w związku ze śmiercią Kierownika Referatu.

Zarządca drogi, poza wydanymi dwustoma zezwoleniami na przejazd pojazdów nienormatywnych w wyniku podpisania pomiędzy Gminą a Konsorcjum Colas-Strabag umowy z dnia 11 sierpnia 2010 r., nie wydawał innych zezwoleń dla pojazdów wykorzystywanych przy budowie drogi S11. Pracownicy Urzędu prowadzili kontrole terenowe przestrzegania warunków określonych w wydanych zezwoleniach na przejazd pojazdów wykorzystywanych przy realizacji budowy drogi ekspresowej.

(dowód: akta kontroli str. 135-144, 195, 269, 265-267)

Także po oddaniu do użytkowania drogi S11, w trakcie kontroli, w dniu 19 stycznia 2015 r., Urząd zwrócił się do GDDKiA o zamontowanie barier zabezpieczających na węźle drogowym Poznań Napachanie oraz wskazał na niespójne oznakowanie węzła Poznań Rokietnica. Oddział GDDKiA poinformował o zamontowaniu dodatkowych barier zabezpieczających⁷.

Ponadto, pismem z dnia 23 stycznia 2015 r., Oddział GDDKiA poinformował, że w związku z wnioskami osób fizycznych zlecił wprowadzenie dodatkowej mijanki w km 0+200 (w rejonie wierzchołka W-03) oraz montaż dodatkowego oznakowania wzdłuż drogi dojazdowej 1.19.

(dowód: akta kontroli str. 253-264)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Działania zarządcy dróg w trakcie budowy drogi ekspresowej.

Opis stanu
faktycznego

Ze względu na wielokrotne zwiększenie natężenia ruchu oraz wzrost nacisków osiowych pojazdów w stosunku do aktualnie występujących, pomiędzy Gminą Rokietnica, a wykonawcą budowy drogi ekspresowej S11 (odcinek IIa) – Konsorcjum Colas-Strabag, przy udziale Oddziału GDDKiA (jako inwestora), została podpisana w dniu 11 sierpnia 2010 r. umowa w celu przystosowania niektórych odcinków dróg gminnych niezbędnych do transportu materiałów na potrzeby budowy S11. W umowie zawarto wykaz dróg gminnych, z których będzie mógł korzystać wykonawca oraz zobowiązano go m.in. do wykonania, przed rozpoczęciem robót, inwentaryzacji dróg objętych porozumieniem, która została przedłożona przedstawicielowi Urzędu oraz do całkowitego utrzymania dróg objętych porozumieniem w czasie realizacji budowy.

(dowód: akta kontroli str. 135-144)

W związku z udzieloną przez Gminę zgodą na korzystanie z dróg gminnych, jako dróg dojazdowych do placu budowy drogi S11, po zakończeniu prac, w dniu 30 listopada 2012 r. pomiędzy Gminą Rokietnica, a wykonawcą budowy drogi S11 (odcinek IIa), przy udziale GDDKiA, zostało podpisane porozumienie, w którym wskazano odcinki dróg gminnych, na których zachodziła konieczność wykonania napraw. Dnia 19 grudnia 2012 r. protokołem zdawczo-odbiorczym stwierdzono wykonanie napraw i odebrano naprawy bez uwag.

(dowód: akta kontroli str. 145-151)

W dniu 1 kwietnia 2014 r. pomiędzy Gminą Rokietnica, a wykonawcą budowy drogi ekspresowej S11 (odcinek IIb) – firmą Skanska, zostało podpisane porozumienie

⁷ Pismo z dnia 5 lutego 2015 r.

w celu nawiązania współpracy i dobrych stosunków między stronami oraz ustalenia zasad korzystania z dróg gminnych w związku z budową drogi S11.

W porozumieniu tym wskazano drogi gminne, z których będzie mógł korzystać wykonawca. Wykonawca zobowiązał się do zminimalizowania uciążliwości dla mieszkańców i pozostałych użytkowników dróg m. in. poprzez polewanie wodą odcinków dróg gruntowych oraz do wybudowania na rzecz gminy chodnika w Kobylnikach na odcinku od ul. Tarnowskiej do ul. Karolewskiej. Dnia 30 września 2014 r. protokołem odbioru końcowego stwierdzono wykonanie chodnika zgodnie z treścią zawartego Porozumienia i odebrano go bez uwag.

(dowód: akta kontroli str. 152-155, 268)

W trakcie realizacji budowy drogi S11 pracownicy Urzędu otrzymywali zgłoszenia o nieprawidłowościach związanych z eksploatacją dróg gminnych przez firmy budujące drogę S11. Występowały przypadki, że pojazdy wykonawcy budowy i dostawców materiałów poruszały się również po nie wyznaczonych, w zawartych porozumieniach, trasach i korzystały z innych dróg gminnych. Urząd wystosowywał wezwania do wykonawców o zaprzestanie tego typu działań. Przykładowo, dnia 15 lipca 2013 r. wystosowano pismo do wykonawcy firmy Skanska, w którym wskazano na poruszanie się spycharki gąsienicowej na ul. Poznańskiej w Starzynie bez jakichkolwiek zabezpieczeń. Dnia 22 lipca 2013 r. wykonawca poinformował Urząd, że wezwał podwykonawcę do zaprzestania takich działań i zobowiązał go do przywrócenia nawierzchni do stanu pierwotnego.

(dowód: akta kontroli str. 195, 270-273)

Zastępca Wójta Gminy Rokietnica wyjaśnił, że pracownicy Urzędu Gminy prowadzili dodatkowy monitoring nad stanem technicznym dróg gminnych zlokalizowanych w pobliżu budowanej drogi ekspresowej S11, poprzez wykonywanie objazdów odcinków dróg, w pobliżu których prowadzono roboty budowlane. Zarządca drogi nie dokumentował prowadzonych działań. W przypadku stwierdzenia złego stanu technicznego drogi konieczność przywrócenia nawierzchni do stanu właściwego była zgłaszana bezpośrednio wykonawcom robót.

(dowód: akta kontroli str. 265-268)

Jak wynika z książki skarg i wniosków w latach objętych kontrolą do Urzędu nie wpłynęła żadna skarga w związku z budową Zachodniej Obwodnicy Miasta Poznania – drogi S11.

(dowód: akta kontroli str. 156-162)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4. Oględziny wybranych odcinków dróg

Opis stanu
faktycznego

W toku kontroli NIK, oględzinami objęto sześć, tj. wszystkie odcinki dróg gminnych ujęte w porozumieniach pomiędzy Urzędem, a wykonawcami robót budowlanych przy budowie drogi S11. Nawierzchnia dróg asfaltowych poddanych oględzinom była w stanie dobrym. Nawierzchnia dróg gruntowych poddanych oględzinom była przejezdna z licznymi (po okresie zimowymi) nierównościami nawierzchni.

Na ul. Trakt Napoleński w Rokietnicy oraz ul. Poznańskiej w Kiekrzu istniejąca organizacja ruchu była niezgodna z zatwierdzonym projektem.

(dowód: akta kontroli str. 209-211)

Jak wyjaśnił Zastępca Wójta zmiana stałej organizacji ruchu na ul. Trakt Napoleoński w Rokietnicy oraz ul. Poznańskiej w Kiekrzu nie została wprowadzona w 2014 r., w związku z brakiem środków na ten cel w budżecie Gminy. Ponadto wprowadzenie przedmiotowej organizacji ruchu na drogach gminnych było uzależnione od oddania do użytku brakującego odcinka drogi S11 i wprowadzenie docelowej stałej organizacji ruchu w zakresie węzła Poznań-Rokietnica. Zarządca drogi zamierza wprowadzić stałą organizację ruchu w kwietniu br.

(dowód: akta kontroli str. 265-268)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.5. Współdziałania zarządcy dróg z Oddziałem GDDKiA.

Opis stanu
faktycznego

Na etapie planowania budowy drogi ekspresowej S11 Gmina Rokietnica prowadziła z Oddziałem GDDKiA negocjacje w sprawie korekty pierwotnych założeń projektowych i zmiany lokalnego układu komunikacyjnego powiązanego z drogą S11, w zakresie dróg serwisowych na terenie sołectw Bytkowo, Rokietnica i Kiekrz. W wyniku prowadzonych działań zostało zorganizowane m. in. w dniu 10 grudnia 2008 r. spotkanie pomiędzy przedstawicielami Gminy, a dyrektorem Oddziału GDDKiA, na którym ustalono niezbędne zmiany w lokalnym układzie komunikacyjnym. Przyjęte zmiany zostały uwzględnione w dokumentacji projektowej zamiennej opracowanej na zlecenie Oddziału GDDKiA i wprowadzono je w życie na etapie realizacji budowy Zachodniej Obwodnicy Poznania.

(dowód: akta kontroli str. 117-144)

W wyniku m. in. tych negocjacji w dniu 4 marca 2011 r. pomiędzy Gminą Rokietnica, a Oddziałem GDDKiA zostało podpisane porozumienie w sprawie wspólnej realizacji działań podejmowanych przez GDDKiA oraz Gminę Rokietnica w związku z realizacją budowy Zachodniej Obwodnicy Poznania. W porozumieniu tym Oddział GDDKiA zobowiązał się m. in. do:

- przebudowy istniejącej drogi gminnej Bytkowo-Kiekrz i dróg dojazdowych wzdłuż drogi S11 w celu bezkolizyjnego skrzyżowania istniejącej drogi gminnej Bytkowo-Kiekrz z projektowaną Zachodnią Obwodnicą Poznania,
- przebudowy drogi gminnej „Trakt Napoleoński” dł. 0,6 km stanowiącej bezkolizyjny przejazd nad drogą S11,
- budowy dróg dojazdowych (serwisowych) o łącznej długości 6,9 km⁸.

(dowód: akta kontroli str. 110-116)

W związku z przejęciem w 2013 r. od Oddziału GDDKiA kosztów zasilania energią elektryczną oświetlenia ulicznego (odcinek IIa), które zostało wybudowane w ramach realizacji inwestycji budowy Zachodniej Obwodnicy Poznania, Gmina Rokietnica od dnia 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. poniosła koszty w wysokości 5085,44 zł (opłata za energię elektryczną).

Gmina Rokietnica w 2015 r. w wyniku zakończenia etapu IIb budowy Zachodniej Obwodnicy Poznania podpisała z Oddziałem GDDKiA porozumienie dotyczące przejęcia kolejnego odcinka sieci oświetlenia drogowego (ok. 100 punktów

⁸ w tym m. in. poszerzono z 3,50 m na 5,50 m drogę dojazdową nr 1.14 łączącą ul. Kierską w Kiekrzu/ul. Gołęcińską w Rokietnicy z rondem w obrębie węzła Poznań – Rokietnica; przebudowano odcinek ul. Gołęcińskiej/Kierskiej (wybudowano rondo w ciągu drogi powiatowej nr 2424P); wybudowano (po zachodniej stronie drogi S11) drogę dojazdową nr 1.14A łączącą ul. Kierską w Kiekrzu/ul. Gołęcińską w Rokietnicy z ul. Pawłowicką w Bytkowie.

oświetleniowych). Jak podał pracownik Referatu Inwestycji i Infrastruktury Urzędu od roku 2016 Gmina będzie musiała zabezpieczyć środki w budżecie na ewentualne bieżące utrzymanie ww. oświetlenia (usuwania awarii). Szacunkowo środki jakie powinny zostać zaplanowane na w/w prace to około od 2 do 5 tys. zł rocznie.

(dowód: akta kontroli str. 188-194, 252)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.6. Nadzór nad działalnością zarządu dróg oraz realizacja wniosków pokontrolnych NIK z poprzednich kontroli

Opis stanu
faktycznego

Działania w zakresie realizacji inwestycji drogowych oraz zachowania bezpieczeństwa na drogach i utrzymania dróg sprawuje Referat Inwestycji i Infrastruktury, który podlega bezpośrednio Zastępcy Wójta Gminy.

Jak podał zastępca Wójta Gminy działania w tym zakresie prowadzone są poprzez narady koordynacyjne, wspólne planowanie zadań i ustalanie priorytetów dla poszczególnych inwestycji związanych z budową i utrzymaniem dróg gminnych.

(dowód: akta kontroli str. 5-18, 265-268)

Wojewoda Wielkopolski przeprowadził w Urzędzie w 2013 r. kontrolę wykorzystania dotacji celowej na realizację zadania pn. „Przebudowa ul. Poznańskiej w miejscowości Starzyny oraz ul. Trakt Napoleoński w miejscowości Rokietnica”. Przebudowa ta została wykonana w 2013 r. W wystąpieniu pokontrolnym z dnia 23 grudnia 2013 r. Wojewoda Wielkopolski pozytywnie ocenił wykonane w ramach umowy o dofinansowanie zadanie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień. Stwierdzono m. in., że na tych ulicach ustawiono znaki drogowe w liczbie większej niż w zatwierdzonym przez Starostę Poznańskiego projekcie organizacji ruchu.

W dniu 13 stycznia 2014 r. Gmina zleciła sporządzenie projektu nowej stałej organizacji ruchu. Projekt został zatwierdzony przez Starostę Poznańskiego w dniu 28 kwietnia 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 168-187)

Jak wyjaśnił Zastępca Wójta, zmiana stałej organizacji ruchu na ul. Trakt Napoleoński w Rokietnicy oraz ul. Poznańskiej w Kiekrzu nie została wprowadzona w 2014 r., w związku z brakiem środków na ten cel w budżecie Gminy. Zarządca drogi zamierza wprowadzić stałą organizację ruchu w kwietniu br.

(dowód: akta kontroli str. 265-268)

Do czasu niniejszej kontroli, NIK nie prowadziła kontroli w Urzędzie w zakresie utrzymania dróg i realizacji inwestycji drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 163-167)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Egzekwowania przez zarządcę naprawy zniszczeń i uszkodzeń od inwestora i wykonawców drogi ekspresowej.

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z umową z dnia 11 sierpnia 2010 r., zawartą pomiędzy Gminą, a wykonawcą⁹ budowy drogi S11 odcinek IIa utrzymanie dróg objętych porozumieniem w czasie realizacji budowy należało do wykonawcy robót. W dniu 30 listopada 2012 r. wskazano odcinki dróg gminnych, na których zachodzi konieczność wykonania napraw. Dnia 19 grudnia 2012 r. protokołem zdawczo-odbiorczym stwierdzono wykonanie napraw i odebrano je bez uwag.

(dowód: akta kontroli str. 135-144)

Zgodnie z porozumieniem z dnia 1 kwietnia 2014 r., zawartym pomiędzy Gminą Rokietnica, a wykonawcą¹⁰ budowy drogi S11 odcinek IIb ustalono zasady korzystania z dróg gminnych w związku z budową drogi S11. Wskazano drogi gminne z których będzie mógł korzystać wykonawca. W wyniku porozumienia za korzystanie z dróg wykonawca wybudował na rzecz gminy chodnik w Kobylnikach (na długości około 250 m). Dnia 30 września 2014 r. protokołem odbioru końcowego stwierdzono jego wykonanie i odebrano go bez uwag. Według wyliczeń Urzędu wykonana praca ma wartość 116 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 152-155, 268)

Zastępca Wójta wyjaśnił, że Urząd szacował koszty jakie mógł ponieść w wyniku eksploatacji dróg gminnych podczas budowy drogi S11 na podstawie doświadczenia z lat ubiegłych oraz aktualnych stawek jednostkowych z przetargu na bieżące utrzymanie dróg gminnych (określono koszt np. profilowania wraz zagęszczaniem nawierzchni gruntowej, czy remontów częściowych nawierzchni bitumicznej danego odcinka drogi). Uzyskaną w ten sposób kwotę można było porównać z szacunkową wartością odcinka chodnika, którego wykonanie ustalono w ramach porozumienia z firmą Skanska. Bezpośrednie porównanie tych kwot wskazywało na osiągnięcie przez Gminę znacznych korzyści, poprzez realizację zapisów porozumienia na udostępnienie dróg gminnych, w związku z prowadzeniem budowy drogi ekspresowej.

(dowód: akta kontroli str. 265-267)

Porozumienie z firmą Skanska podpisane zostało 1 kwietnia 2014 r., podczas gdy drogi gminne wykorzystywane były na potrzeby związane z budową drogi S11 (etap IIb) już od czerwca 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 152-155, 197)

Zastępca Wójta wyjaśnił, że przed podpisaniem porozumienia z firmą Skanska odcinki dróg, które miały być wykorzystywane przy budowie drogi S11, były ustalone pomiędzy władzami Gminy a przedstawicielami wykonawcy. Zarządca dróg gminnych do czasu podpisania porozumienia prowadził bieżący monitoring nad wykorzystaniem tych odcinków dróg. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości były one na bieżąco zgłaszane wykonawcy i przez niego usuwane. Jednocześnie

⁹ konsorcjum firm Colas Polska i Strabag

¹⁰ firma Skanska

trwały negocjacje z firmą Skanska co do treści porozumienia i zakresu rekompensaty.

Urząd podczas realizacji budowy drogi ekspresowej zwracał się wielokrotnie do wykonawców robót o przywrócenie nawierzchni drogi do stanu istniejącego przed wyrządzeniem szkody. Stwierdzone uszkodzenia były zgłaszane pisemnie lub telefonicznie wykonawcom.

Zastępca Wójta wyjaśnił, że w większości przypadków nie było konieczności dokumentowania zaistniałych sytuacji a wykonawcy bez zbędnej zwłoki usuwali na swój koszt powstałe uszkodzenia na drogach, po których odbywał się ruch w związku z budową drogi ekspresowej S11.

(dowód: akta kontroli str. 152-155, 195, 265-267, 270-279)

Z wyliczeń pracowników Urzędu (na podstawie stawek za bieżące utrzymanie dróg, kosztów utrzymania i umocnienia dróg oraz szacunkowych wybudowania nowych dróg) wynika, że w latach 2012-2014 wielkość zniszczeń związanych ze zwiększoną eksploatacją dróg wyniosła 166 tys. zł. Zniszczenia te zostały naprawione, a wartość wszystkich nakładów poniesionych przez wykonawcę bądź inwestora (łącznie z wybudowaniem poszerzonych dróg serwisowych w wyniku porozumienia z dnia 4 marca 2011 r.) wyniosła 3.866 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 204-205)

W trakcie budowy, pomimo zawartych porozumień, wykonawcy korzystali z innych niż ustalonych w porozumieniach ciągów dróg. W tych sytuacjach Urząd zwracał się do wykonawców o pouczenie kierowców, dostawców materiałów o dopuszczalnych trasach, z których mogą korzystać. W początkowym etapie budowy drogi ekspresowej S11 monity nie skutkowały, dlatego Urząd zgłaszał wystosował pisma (w listopadzie 2010 r.) o wzmożone kontrole ruchu drogowego zarówno do Policji jak i Inspekcji Transportu Drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 240-251, 270-279)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹¹, wnosi o:

1. Sporządzenie wymaganego przepisami projektu planu rozwoju sieci dróg gminnych.
2. Przeprowadzanie rocznych i pięcioletnich kontroli stanu technicznego dróg, zgodnie z wymogami art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa Budowlanego.
3. Prowadzenie ksiąg drogi oraz dziennika objazdu dróg gminnych zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ewidencji.

¹¹ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

4. Coroczne sporządzanie i przekazywanie do GDDKiA informacji o sieci dróg publicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 31 marca 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Piotr Białka
główny specjalista k. p.

Dyrektor
z up. Wicedyrektor
Grzegorz Malesiński

.....
podpis

.....
podpis